

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/300/2021
Identifikačné číslo spisu:	1315221861
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1315221861.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. L. G., bývajúceho v C., C. XXX/XX, zastúpeného LEGAL CARTEL s.r.o., so sídlom v Bratislave, Na Hrebienku 5433/40, proti žalovanej M. N. M., advokátke, bývajúcej v C. Š. XXX, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 19C/646/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. novembra 2020 č. k. 3Co/197/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 24. apríla 2019 č. k. 19C/646/2015-200 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 5.000,- eur s úrokom z omeškania 5,05 % od 21. februára 2015 do zaplatenia a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 22 ods. 1, § 451 ods. 1 a ods. 2, § 456 veta prvá, § 458 ods. 1 veta prvá, § 121 ods. 3, § 460, § 461 ods. 1, § 463 ods. 1, § 479, § 563, § 588, § 774, § 777 a § 517 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka a podľa ustanovenia § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej len "nariadenie č. 87/1995 Z.z.") a vecne tým, že žalobca ako jediný dedič po poručiťke B. Š. je aktívne vecne legitimovaným a žalovaná je pasívne vecne legitimovanou osobou v tomto spore ako účastníci hmotnoprávneho vzťahu, od ktorého žalobca odvodil uplatnený nárok. Žalovaná sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatila získaním majetkového prospechu plnením bez právneho dôvodu, keďže od kupujúcich prevzala zálohu na kúpnu cenu a túto sumu nevydala predávajúcemu. Zo zmluvy o budúcej zmluve zo 7. mája 2014, ako aj zo samotnej kúpnej zmluvy z 19. februára 2015 vyplýva, že záloha 5.000,- eur zaplatená v hotovosti pri podpise zmluvy o budúcej zmluve o prevode nehnuteľnosti je súčasťou dohodnutej ceny za predaj nehnuteľnosti. Dohodnutá kúpna cena patrí predávajúcemu, a to nielen na základe dojednaných zmluvných podmienok, ale predovšetkým v zmysle zákona (§ 588 Občiansky zákonník). Zo žiadneho dojednania v zmluvách nevyplývalo, že by v prípade uzatvorenia kúpnej zmluvy, kúpna cena, na ktorú má právo predávajúci, mala byť znížená o výšku zálohy 5.000. eur

a už vôbec nie v koho prospech. Keďže žalovaná prevzatie predmetnej zálohy nespochybnila, bola povinná vydať bezdôvodné obohatenie v sume 5.000,- eur žalobcovi ako osobe oprávnenej z bezdôvodného obohatenia. Žalovaná sa s vydaním časti kúpnej ceny v sume 5.000,- eur po nadobudnutí vlastníckeho práva kupujúcimi vkladom do katastra nehnuteľností dňa 20. februára 2015 dostala do omeškania a žalobca ju aj vyzval na vrátenie zálohy, a teda dobrovoľné plnenie, súd priznal žalobcovi aj nárok na zákonné úroky z omeškania v žalovanej výške 5,05 % ročne zo sumy 5.000,- eur odo dňa nasledujúceho po nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam kupujúcimi, teda od 21. februára 2015 (§ 517 Občianskeho zákonníka, § 3 nariadenia č. 87/1995 Z.z. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 26. novembra 2020 sp. zn. 3Co/197/2019 potvrdil rozsudok prvej inštancie a žalobcovi priznal proti žalovanej plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Súd prvej inštancie sa v konaní zaoberal aj pasívnou legitimáciou žalovanej, žalovanú považoval za osobu, ktorá sa obohatila na úkor žalobcu, a teda je pasívne legitimovanou, pričom vychádzal zo skutkového zistenia, že predávajúci podľa kúpnej zmluvy, resp. zmluvy o budúcej zmluve uhradil 5.000,- eur, ktoré odovzdal žalovanej ako preddavok na kúpnu cenu, ktoré ona použila tak, že ich odovzdala L.. A. ako odmenu za vybavovanie prevodu predmetných a zo záveru, že nebol preukázaný právny dôvod na plnenie žalobcu L.. A.. Hodnotenie zisteného skutkového stavu, že žalobca nemal právny dôvod uhradiť L.. A. 5.000,- eur, podľa odvolacieho súdu zodpovedal zistenému skutkovému stavu, keď žalovaná nepreukázala, že išlo o vyplatenie dohodnutej provízie za sprostredkovanie predaja nehnuteľností, prípadne uhradenie odmeny za vybavovanie prevodu nehnuteľností, na základe akého dôvodu a pre koho (žalobcu lebo kupujúcich) L.. A. pracoval, a nebol dôvod odkloniť sa od týchto záverov. Na procesnú obranu žalovanej proti návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia, že mala proti žalobcovi nárok na započítanie odmeny za poskytnuté právne služby, ktorá nebola uplatnená v konaní pred súdom prvej inštancie, nebolo možné v zmysle ustanovenia § 366 CSP prihladiť, keďže žalovaná netvrdila existenciu dôvodov prípustnosti novôt v odvolacom konaní. Na takúto možnosť posúdenia zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie nebol dôvod, pretože sama žalovaná vo svojej výpovedi uviedla, že právnu službu poskytovala obom stranám zmlúv a právne poradenstvo a služby v danej veci poskytovala na základe osobitnej zmluvy L.. A.. Bezdôvodné obohatenie predstavuje záväzkový právny vzťah, z ktorého pohľadávka vzniká tomu, na koho úkor sa iný bezdôvodne obohatil, a dlh tomu, kto obohatenie získal. Ak tento dlh (povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie) nespočíva v povinnosti vydať vec, ale v platobnej povinnosti, je nepochybné, že ide o dlh peňažný, s ktorého riadnym a včasným nesplnením spája ustanovenie § 517 Občianskeho zákonníka nepriaznivý dôsledok vzniku omeškania na strane dlžníka s právom veriteľa požadovať okrem plnenia aj úroky z omeškania. Námietku, že priznanie úrokov z omeškania je v danej veci v rozpore s dobrými mravmi žalovaná v odvolaní neodôvodnila a preto sa ňou odvolací súd nezaoberal. Ani námietku žalovanej týkajúcej sa jej nesprávneho označenia v žalobe nepovažoval odvolací súd za dôvodnú, pretože v zmysle ustanovenia § 133 ods. 1 CSP sa fyzická osoba v žalobe označuje menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom. Žalobca podaním doručeným súdu prvej inštancie 16. novembra 2015 doplnil označenie žalovanej ďalším identifikačným údajom, a to povolaním. Takéto označenie vyhovuje uvedenému ustanoveniu zákona a žalovanú dostatočne identifikuje, a pokiaľ nebolo v konaní preukázané, že spor sa týka jej advokátskej činnosti, nebol dôvod označovať ju v žalobe údajmi, pod ktorými túto činnosť vykonáva. Ostatné tvrdenia uvádzané v odvolaní nepovažoval odvolací súd za podstatné, t.j. také, ktoré by svojou relevanciou aj v prípade preukázania boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s jeho § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 tak, že žalobcovi, ktorý mal vo veci úspech, priznal proti žalovanej plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

Žalovaná namietala nedostatky, ku ktorým podľa jej názoru došlo v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie. Tvrdí, že jej súdy odmietli všetky návrhy na vykonanie dokazovania, odmietli vypočítať navrhovaných svedkov a neskúmali, či došlo k vyplateniu celej kúpnej ceny 105.000,-

eur. Namietala právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Ani jeden súd sa dostatočne nevysporiadal s otázkou či subjekt označený rodným číslom je ten istý subjekt z hľadiska uplatnenia práva ako subjekt označený IČO-m. Zo strany súdu nebola vyriešená otázka, či je občan s rodným číslom alebo dátumom narodenia totožný s občanom označeným profesiou a prípadne IČO-m. Vádu zmätočnosti podľa § 133 CSP namietala v tom, že medzi obligatórne náležitosti podania patria meno, priezvisko, adresa pobytu, dátum narodenia alebo iný identifikačný údaj. V žalobe bola žalovaná označená menom, priezviskom, trvalým pobytom, označením advokáta bez dátumu narodenia alebo identifikačného čísla, povolenie dovolateľka nepovažuje za identifikačný údaj. Týmto rozsudkom došlo k neodstrániteľnej procesnej vade, keďže v žalobe sa uvádza žalovaná ako advokátka avšak súdny exekútor začal exekučné konanie voči žalovanej ako občanovi Slovenskej republiky. Navrhla aby dovolací súd rozsudok súdu prvej inštancie a rozsudok krajského súdu zrušil.

4. Žalobca sa k podanému dovolaniu vyjadril. Navrhol aby dovolací súd v zmysle § 448 CSP zamietol dovolanie ako nedôvodné a zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spisania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné podľa § 447 písm. c/ CSP odmietnuť.

6. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom vytýkaná tzv. zmätočnosťná vada (§ 431 ods. 1 CSP) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP); v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 CSP je potom dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

7. Žalovaná vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Dovolačí súd, vychádzajúci z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1VCdo/1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo /113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolačí súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k nej tvrdenej vade zmätočnosti.

9. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca

možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

10. Žalovaná dovolaním namietala nedostatky, ku ktorým podľa jej názoru došlo v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie. Tvrdí, že jej súdy odmietli všetky návrhy na vykonanie dokazovania, odmietli vypočuť navrhovaných svedkov a neskúmali, či došlo k vyplateniu celej kúpnej ceny 105.000,- eur.

11. K dovolacej námietke o nevykonaní dôkazov a odmietnutia vypočutia svedkov dovolací súd uvádza, že súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení uviedol, že vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi tvoriacimi obsah súdneho spisu, ako aj výsluchom žalobcu a žalovanej. Súd žalovanou navrhnuté výsluchy svedkov: L. B., U. A. a L.. A. G.Á. zamietol. Ich výsluch navrhla žalovaná opakovane po pridelení veci do súdneho oddelenia 61C. Súd však poukázal na to, že zmena zákonného sudcu nebola dôvodom, aby súd rozhodoval o rovnakom návrhu opätovne. Súd prvej inštancie návrhy na výsluch svedkov vzhľadom na listinné dôkazy predložené stranami sporu v konaní, výsluch strán sporu a vzhľadom na nadbytočnosť takých výsluchov a hospodárnosť konania (Čl. 17, § 179 CSP) zamietol. K návrhu žalovanej, ak to súd uzná za vhodné, navrhla doplnenie dokazovania o vyžiadanie dedičského spisu, súd predmetný návrh (ktorého vykonanie navyše žalovaná ponechala na úvahe súdu) vyhodnotil ako nedôvodný. Samotná žalovaná vo svojich tvrdeniach poukázala na to, že žalobca je závetný dedič B. Š.. Súdu prvej inštancie teda nebolo zrejmé, za akým účelom žalovaná dedičský spis navrhla vyžiadať a čo chcela jeho pripojením v tomto spore preukazovať. Vo svojom rozhodnutí odvolací súd uviedol, že nepovažoval za dostatočne odôvodnený návrh na výsluch svedkyne U. A., keďže z neho nebolo zrejmé, čo malo byť preukázané výpoveďou a ako svedkyňa získala vedomosti o okolnostiach uzavretia sprostredkovateľskej zmluvy (okrem toho že bola manželkou L.. A.C.), tak aby bolo možné posúdiť jej vierohodnosť. V odvolaní uvádzaný dôkaz svedeckou výpoveďou L. B. sa netýkal uzavretia sprostredkovateľskej zmluvy a jej obsahu, ak podľa návrhu žalovanej mal tento svedok vypovedať k okolnostiam právneho nástupníctva žalobcu po B. Š. (že žalobca bol pre ňu úplne cudzí človek). Závery k zisteniam o podstatných skutkových okolnostiach danej veci zodpovedali podľa odvolacieho súdu výsledkom vykonaného dokazovania a aj ich odôvodnenie bolo dostatočné. Námietka, že súd prvej inštancie vo veci nedostatočne objasnil skutkový stav podľa odvolacieho súdu nebola dôvodná a žalovaná ani v odvolaní nedoplnila skutkové tvrdenia a dôkazy potrebné pre záver o dôvodnosti výplaty sumy 5.000,- eur L.. A.. V odvolaní zopakovala svoje tvrdenia, že za žalobcu uhradila odmenu za sprostredkovanie predaja predmetných nehnuteľností bez toho, aby tieto podporila dôkaznými prostriedkami, že žalobca, resp. jeho právna predchodkyňa uzavreli sprostredkovateľskú zmluvu a aj dôkaz o dôvode vyplatenia predmetnej sumy L.. A.. Jej tvrdenia, ako aj obsah potvrdenia o vyplatení tejto sumy ako zálohy za vybavovanie prevodu nehnuteľností, je iná činnosť ako sprostredkovanie v zmysle ustanovenia § 774 Občianskeho zákonníka a nebolo preto potrebné vykonávať dokazovanie za účelom zisťovania obvyklej odmeny za sprostredkovanie.

12. Dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa žaloba (návrh) týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom konaní viazaný návrhmi strán (účastníkov) na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, a nie strán (účastníkov) konania. Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany (účastníka) konania (viď R 125/1999). V súvislosti s námietkou nedostatočného zistenia skutkového stavu veci a že z tohto dôvodu došlo k nesprávnemu vyhodnoteniu dôkazov,

dovolací súd už podľa predchádzajúcej úpravy (§ 237 ods. 1 písm. f/ OSP) dospel k záveru, že uvedené nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strán sporu (R 37/1993, R125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

13. K námietke dovolateľky o nedostatočnom odôvodnení napadnutého dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

13.1 Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

14. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Súdy oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, a zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí uviedol, že mal za preukázané, že žalovaná sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatila získaním majetkového prospechu plnením bez právneho dôvodu, keďže od kupujúcich prevzala zálohu na kúpnu cenu a túto sumu nevydala predávajúcemu. Zo zmluvy o budúcej zmluve zo 7. mája 2014, ako aj zo samotnej kúpnej zmluvy z 19. februára 2015 vyplývalo, že záloha 5.000,- eur zaplatená v hotovosti pri podpise zmluvy o budúcej zmluve o prevode nehnuteľnosti bola súčasťou dohodnutej ceny za predaj nehnuteľnosti. Dohodnutá kúpna cena patrila predávajúcemu, a to nielen na základe dojednaných zmluvných podmienok, ale predovšetkým v zmysle zákona (§ 588 Občiansky zákonník). Zo žiadneho dojednania v zmluvách nevyplyvalo, že by v prípade uzatvorenia kúpnej zmluvy, kúpna cena, na ktorú má právo predávajúci, mala byť znížená o výšku zálohy 5.000,- eur a už vôbec nie v koho prospech. Keďže žalovaná prevzatie predmetnej zálohy nespochybnila, je povinná vydať bezdôvodné obohatenie v sume 5.000,- eur žalobcovi ako osobe oprávnenej z bezdôvodného obohatenia. Žalovaná sa s vydaním časti kúpnej ceny v sume 5.000,- eur po nadobudnutí vlastníckeho práva kupujúcimi vkladom do katastra nehnuteľností dňa 20. februára 2015 dostala do omeškania a žalobca ju aj vyzval na vrátenie zálohy, a teda dobrovoľné plnenie, súd priznal žalobcovi aj nárok na zákonné úroky z omeškania v žalovanej výške 5,05 % ročne zo sumy 5.000,- eur odo dňa nasledujúceho po nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam kupujúcimi, teda od 21.2.2015 (§ 517 Občianskeho zákonníka, § 3 nariadenia č. 87/1995 Z.z.). Odvolací súd vo svojom odôvodnení uviedol, že na procesnú obranu žalovanej proti návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia, že mala proti žalobcovi nárok na započítanie odmeny za poskytnuté právne služby, ktorá nebola uplatnená v konaní pred súdom prvej inštancie, nebolo možné v zmysle ustanovenia § 366 CSP prihliadnuť, keďže žalovaná netvrdila existenciu dôvodov prípustnosti novôt v odvolacom konaní. Na takúto možnosť posúdenia zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie nebol dôvod, pretože sama žalovaná vo svojej výpovedi uviedla, že právnu službu poskytovala obom stranám zmlúv a právne poradenstvo a služby v danej veci poskytovala na základe osobitnej

zmluvy L.. A.. Bezdôvodné obohatenie predstavuje záväzkový právny vzťah, z ktorého pohľadávka vzniká tomu, na koho úkor sa iný bezdôvodne obohatil, a dlh tomu, kto obohatenie získal. Ak tento dlh (povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie) nespočíva v povinnosti vydať vec, ale v platobnej povinnosti, je nepochybné, že ide o dlh peňažný, z ktorého riadnym a včasným nesplnením spája ustanovenie § 517 Občianskeho zákonníka nepriaznivý dôsledok vzniku omeškania na strane dlžníka s právom veriteľa požadovať okrem plnenia aj úroky z omeškania. Námietku, že priznanie úrokov z omeškania bolo v danej veci v rozpore s dobrými mravmi žalovaná v odvolaní neodôvodnila a preto sa ňou odvolací súd nezaoberal.

15. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za neodôvodnený. Podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa. Žalovaná tak neopodstatnene namietala existenciu vady nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších inštancií.

16. Z dovolania vyplýva, že žalovaná vytýka nižším súdom nesprávnosť alebo neúplnosť skutkových zistení súdov, nevysporiadali sa s otázkou, či subjekt označený rodným číslom je ten istý subjekt z hľadiska uplatnenia práva ako subjekt označený IČO, ako aj prijatie nenáležitých skutkových záverov. Najvyšší súd preto pripomína, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), posudzoval ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Dovolací súd dopĺňa, že je iba vecou súdu posúdiť, či je pre rozhodnutie potrebné vykonanie toho alebo onoho dôkazu.

17. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - tu porovnajte ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

18. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je teda - okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) - aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04).

19. K názoru žalovanej, že nie je dostatočne označená tak, ako to vyžaduje § 133 ods. 1/ CSP, odvolací

súd už dal odpoveď, že námietku žalovanej týkajúcej sa jej nesprávneho označenia v žalobe nepovažoval za dôvodnú, pretože v zmysle ustanovenia § 133 ods. 1 CSP sa fyzická osoba v žalobe označuje menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom. Žalobca podaním doručeným súdu prvej inštancie 16. novembra 2015 doplnil označenie žalovanej ďalším identifikačným údajom a to povolaním. Takéto označenie vyhovuje uvedenému ustanoveniu zákona a žalovanú dostatočne identifikuje, a pokiaľ nebolo v konaní preukázané, že spor sa týka jej advokátskej činnosti, nebol dôvod označovať ju v žalobe údajmi, pod ktorými túto činnosť vykonáva. Dovolací súd uvádza, že v zmysle ustanovenia § 133 CSP fyzická osoba sa v žalobe označuje menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom. Preto, ak je fyzická osoba označená identifikačnými údajmi, ktoré umožňujú jej identifikáciu a nezameniteľnosť s inou osobou, žaloba nemusí obsahovať dátum narodenia alebo rodné číslo. Odmietnutie podania žaloby pre formálne neoznačenie žalovanej v zmysle § 133 CSP, hoci jej nezameniteľnosť jednoznačne vyplýva z údajov, ktoré žalobca v podaní uviedol, bolo by v tomto prípade prejavom ústavnoprávne neudržateľného prehnaného formalizmu, zameraným a kategorickým odmietnutím poskytnutia súdnej ochrany i vôbec prístupu k súdu. Žalobca podaním doručeným súdu prvej inštancie 16. novembra 2015 doplnil označenie žalovanej ďalším identifikačným údajom a to povolaním. Takéto označenie tak ako uviedol krajský súd vyhovuje ustanoveniu § 133 ods. 1/ CSP a žalovanú dostatočne identifikuje, a pokiaľ nebolo v konaní preukázané, že spor sa týka jej advokátskej činnosti, nebol dôvod označovať ju v žalobe údajmi, pod ktorými túto činnosť vykonáva.

20. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

21. Dovolateľka v dovolaní uplatnila i dovolací dôvod predstavovaný nesprávnym právnym posúdením veci (§ 421 CSP) a v jeho rámci namietala, že je tu daný dôvod prípustnosti dovolania (a inak aj jeho dôvodnosti) spočívajúci v tom, že tu ide o prípad potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) v otázke skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia.

22. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a napokon uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

22.1. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) odvolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax odvolacieho súdu (1Cdo/206/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/27/2017, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/27/2017, 6Cdo/35/2017, 7Cdo/7/2018). Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, alebo neoznačí rozhodnutia, v ktorých bola konkrétna právna otázka odvolacím súdom rozhodovaná rozdielne, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil súd prvej inštancie a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (pozri Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a

rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, sp. zn. 3Cdo/28/2017).

22.2. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2Cdo/67/2017, 3Cdo/235/2016, 5Cdo/13/2018, 7Cdo/114/2018, 8Cdo/78/2017).

22.3. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1Cdo/126/2017, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/132/2017, 4Cdo/207/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/221/2017).

24. Z obsahu podaného dovolania nevyplýva vymedzenie právnej otázky, ktorú odvolací súd vo svojom rozhodnutí nesprávne právne posúdil, ani konkretizácia predpokladov prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Bolo povinnosťou žalovanej presne v dovolaní uviesť, ktorý konkrétny judikát (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky) odvolací súd nerešpektoval v napadnutom rozhodnutí. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Dovolanie žalovanej z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP neobsahuje exaktné označenie právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

25. Dôvodom pre odmietnutie dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 CSP je skutočnosť, že dovolateľom uplatnený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 tohto právneho predpisu. Podľa názoru dovolacieho súdu podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP neboli splnené, keď žalovaná v dovolaní neoznačil rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal dovolací súd vo svojich rozhodnutiach a rovnako neoznačili rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce rozdielne právne názory. Z tohto dôvodu dovolací dôvod nebol žalovanou vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

26. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

27. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.